

УКРАЇНА

(19) UA (11) 16802 (13) U
(51) МПК (2006)
A61K 31/74МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС

ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА КОРИСНУ МОДЕЛЬвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЛІКУВАННЯ ГЕРПЕТИЧНОГО СТОМАТИТУ

1

(21) u200602966

(22) 20.03.2006

(24) 15.08.2006

(46) 15.08.2006, Бюл. №8, 2006р.

(72) Павленко Людмила Григорівна, Скрипнікова Таїсія Петрівна, Хавалкіна Людмила Михайлівна, Сенчакович Юлія Володимирівна

(73) Павленко Людмила Григорівна, Скрипнікова Таїсія Петрівна, Хавалкіна Людмила Михайлівна, Сенчакович Юлія Володимирівна

(57) Спосіб лікування герпетичного стоматиту, що включає використання традиційного комплексу

2

лікувально-профілактичних засобів і заходів, який відрізняється тим, що призначення лікувальних засобів здійснюють диференційовано, залежно від фази захворювання, у фазі рецидиву захворювання призначають імунні препарати (інтерферон, лаферон, імудон), противірусні хіміопрепарати (бонафтон, теброфенову мазь, оксолінову мазь, імуноглобулін, зовіракс, аскорбінову кислоту, ДНК-азу), дієту; у фазі стихання рецидиву призначають імуномодулятори під контролем імунограми (імудон, аплікації розчину сульфату цинку); у фазі ремісії призначають продігіозан, тактівін, цирогенал.

Запропонований спосіб відноситься до галузі медицини, а саме до стоматології, до терапевтичної стоматології.

Герпетична інфекція відноситься до групи захворювань, збудником яких являється вірус з родини Herpesviridae. Слово «герпес» означає «повзти», «звиватися», «персистувати». Це визначення характеризує поведінку всіх видів вірусів, потрапляючи в організм людини, він залишається в ньому на все життя, персистуючи у нервові клітини та у клітини імунної системи. Це призводить до загибелі або зниження функціональної активності імунітетів та сприяє розвитку вторинних імунодефіцитних станів, що підтримує тривалу персистенцію вірусу. Таким чином, виникає своєрідне «хибне коло», коли, виникаючи на тлі імунодефіцитного стану, герпетична інфекція підтримує цей стан за рахунок ураження лімфоцитів та порушення їхньої функції. Герпесвірусні інфекції відрізняються різноманітним, складним та тяжким перебігом з ураженням багатьох органів та тканин, що дозволяє визначати їх як загальні системні захворювання організму. Серед усіх герпесвірусів особлива роль належить вірусу простого герпесу, який викликає значну частину інфекційної патології людини взагалі. За висновками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я, простий герпес є однією з найбільш розповсюджених неконтрольованих інфекцій людини. Більш ніж 90% людей земної кулі інфіковані вірусом простого герпесу, 30% мають клінічні прояви інфекції. Від 70 до 90% людей за-

лишаються носіями герпесу, у 10-20% від загальної кількості інфікованих захворювання характеризується клінічними проявами на слизовій оболонці порожнини рота, здатними до рецидиву.

Питання лікування рецидивуючого герпесу, на сьогодні, залишається важким, актуальним і не завжди ефективним. Найголовніша проблема герпесу - рецидивування та існування прихованих субклінічних форм - все ще залишається відкритою, що і буде обумовлювати подальше неухильне зростання захворюваності на простий герпес, зокрема з локалізацією на слизовій оболонці порожнини рота. Тому подальше удосконалення способів лікування герпетичної інфекції є актуальною та важливою проблемою з позицій профілактики розповсюдження захворювань, обумовлених герпесвірусними інфекціями. Для стоматології, враховуючи впровадження сучасних стоматологічних технологій, що супроводжуються психоемоційним та фізичним напруженням пацієнта, тривалістю стоматологічних втручань, ця проблема набуває надзвичайної актуальності. Під час фізичного або психоемоційного перевантаження та стоматологічних маніпуляцій вірус нагадує про себе рецидивом захворювання у вигляді стоматиту.

Відомі способи лікування герпетичної інфекції: [Владимирова Е.В. Герпетическая инфекция кожи и слизистых оболочек // Вестник дерматологии и венерологии, 1997, №2, с.45-51; Пат. №2197969 А61К3 1/497, А61К31/19, А61К31/70. Способ лечения хронической рецидивирующей герпесвирус-

(19) UA (11) 16802 (13) U

ной инфекции / Мокеева М.В., Шарапова М.В.(RU). - №2001120133/14; Заявл. 2001.07.18; Опубл. 2003.02.10].

Найбільш близьким до запропонованого є спосіб лікування герметичного стоматиту [Пат. №2220730RU A61K3 1/74. Способ лечения генетического стоматита / Рабинович О.Ф., Некрасов А.В., Пинегин Б.В., Пучкова Н.Г. заявка №2002106368/14; Заявл. 2002.03.13; Опубл. 2004.01.10]. Винахід відноситься до медицини, а саме, до стоматології, стосується лікування слизової оболонки порожнини рота у хворих на рецидивуючий герпетичний стоматит з використанням традиційного комплексу лікувально-профілактичних засобів і заходів, спрямованих на пригнічення репродукції вірусу простого герпесу та на підвищення резистентності організму з додатковим призначенням імуномодулятору поліоксидонію у сполученні з лейкофероном.

Однак, відомий спосіб має недостатній ступінь ефективності, обумовлений призначенням відомих засобів та заходів, без урахування фази захворювання, що не забезпечує пригнічення репродукції вірусу простого герпесу та підвищення резистентності організму по відношенню до вірусу герпесної інфекції і комплексної дії на ключові ланцюги патогенетичних механізмів розвитку зазначеної патології.

В основу винаходу поставлене завдання розробити спосіб лікування герпетичного стоматиту, шляхом удосконалення відомого, досягти підбору комплексу лікувально-профілактичних заходів та засобів з широким спектром дії у фізіологічно збалансованих співвідношеннях, спрямованих на пригнічення репродукції вірусу простого герпесу та на підвищення імунологічної резистентності організму, здатних протистояти патологічному впливу герпетичної інфекції, вживання яких з урахуванням фази захворювання забезпечило б комплексну дію на ключові ланцюги патогенетичних механізмів розвитку герпетичного стоматиту, скорочення терміну наявності об'єктивних та суб'єктивних симптомів, підвищення ефективності лікування.

Поставлене завдання вирішують створенням способу лікування герпетичного стоматиту, що включає використання традиційного комплексу лікувально-профілактичних засобів, спрямованих на пригнічення репродукції вірусу простого герпесу, та на підвищення імунологічної резистентності організму, який, згідно винаходу, відрізняється тим, що призначення лікувальних засобів здійснюють диференційовано, в залежності від фази захворювання, згідно протоколу лікування, за піковими схемами та інструкціями, у фазі рецидиву захворювання призначають імунні препарати (інтерферон, лаферон, імудон), противірусні хіміопрепарати (бонафтон, теброфенова мазь, оксолінова мазь) імуноглобулін, зовіракс, аскорбінову кислоту, ДНК-азу; у фазі стихання рецидиву призначають імуномодулятори під контролем імунограмми, імудон, апікації розчину сульфату цинку; у фазі ремісії призначають продігіозан, тактівін, цирогенал.

Спосіб лікування здійснюють наступним чином.

Після збору анамнестичних даних та візуальної оцінки стану пацієнта, що звернувся до лікаря-стоматолога на амбулаторному прийомі зі скаргами на незадовільний стан слизової оболонки порожнини рота, з урахуванням скарг проводять комплекс клініко-діагностичних досліджень, на основі яких проводять визначення фази захворювання з використанням авторської таблиці «Прогнозування хронічного рецидивуючого герпесу у пацієнтів на стоматологічному прийомі», в якій згруповані ознаки захворювання з бальною оцінкою. Тактика лікування полягає у використанні на різних фазах хвороби комплексного етіологічного та патогенетичного лікування, спрямованого як на пригнічення репродукції вірусу простого герпесу, так і на підвищення імунологічної резистентності організму. Призначення лікувальних засобів здійснюють диференційовано в залежності від фази захворювання, згідно протоколу лікування за віковими схемами та інструкціями.

1. У фазі рецидиву захворювання призначають імунні препарати (інтерферон, лаферон, імудон), противірусні хіміопрепарати (бонафтон, теброфенова мазь, оксолінова мазь), імуноглобулін, зовіракс, аскорбінову кислоту, ДНК-азу.

Інтерферон - препарат широкого спектру противірусної дії, проявляє універсальну противірусну активність, володіє імунорегуляторними властивостями, збільшує швидкість міграції макрофагів, збільшує фагоцитарну активність. Призначають у суміші з метилурацилом у вигляді апікацій.

Лаферон (рекомбінантний альфа-2інтерферон) призначають у вигляді апікацій на слизову оболонку порожнини рота 5-8 раз на день та інтраназально по 4-6 крапель на день.

Імудон - володіє імуностимулюючими властивостями, сприяє створенню імунологічної пам'яті, що дозволяє підвищити інтенсивність і тривалість захисних реакцій, зменшує біль, запалення, кровоточивість ясен.

Бонафтон (6-бонафтохінон-1,2) - володіє вірулоцидними властивостями, використовують перорально 5-добовими циклами з 1-2 інтервалами по 0,1г 3 рази на день протягом 5-10 днів.

Теброфенову мазь - призначають у вигляді апікацій 0,5% та 1% через 15 хвилин після їжі та обробки зубів протеолітичними ферментами. Сприяє швидкому зменшенню гіперемії слизової оболонки порожнини рота, очищає ерозії від фіброзних утворень, зменшує больові відчуття, прискорює епітелізацію.

Оксолінову мазь використовують у вигляді апікацій 1% або 2% на уражені ділянки 3 рази на добу.

Зовіракс - противірусний хіміопрепарат аналог нуклеозидів (ацикловір=Віролекс) по1т. 5р на день, протягом 5-10 днів, апікації 5% крему 5 раз на день).

2. У фазі стихання рецидиву призначають імуномодулятори під контролем імунограмми, імудон, апікації розчину сульфату цинку.

Сульфат цинку - використовують як антисептичний та в'яжучий засіб.

3. У фазі ремісії призначають продігіозан, тактівін, цирогенал.

Продігіозан - володіє інтерфероновою дією, викликає неспецифічний стимулюючий ефект, підвищує вміст глобуліну в сироватці крові, знижує ексудативний компонент запальних реакцій, сприяє регенеративним процесам.

Приклад. Хлопчик П., 15 років, звернувся на амбулаторний прийом до лікаря-стоматолога зі скаргами на больові відчуття в порожнині рота. Під час огляду скаржився на печію, поколювання, свербіння та інші суб'єктивні розлади.

Об'єктивно: виявлені клінічні ознаки запалення слизової оболонки порожнини рота, ділянки поверхневого некрозу та окремі спонгіозні (товстостінні) пухирі. Елементи ураження розташовані на слизовій оболонці губ і щік. Після збору анамнестичних даних та візуальної оцінки стану, пацієнту був виконаний комплекс клініко-діагностичних досліджень, на основі яких визначена фаза захворювання і встановлений діагноз.

Діагноз: герпетичний стоматит, фаза рецидиву.

Було призначено лікування запропонованим способом:

Інтерферон - у вигляді аплікацій на слизову оболонку порожнини рота 5-8 раз на день та інтраназально по 4-6 крапель на день;

Імудон - по 1т. 4 рази на день, протягом 8 днів;
Бонафтон (6-бонафтохінон-1,2) - перорально 5-добовими циклами з 1-2 інтервалами по 0,1г 3 рази на день протягом 5-10 днів;

Тebroфенова мазь - призначають у вигляді аплікацій 0,5% і 1% через 15 хвилин після їжі та обробки зубів протеолітичними ферментами.

Зовіракс - аплікації 5% крему 5 раз на день.

Через 3 дня після проведеного лікування стан ротової порожнини значно покращився.

Запропонованим способом лікування герпетичного стоматиту було проліковано 30 хворих різного віку. Використання запропонованого способу, з урахуванням фази захворювання, забезпечило комплексну дію на ключові ланцюги патогенетичних механізмів розвитку герпетичного стоматиту, скоротити термін наявності об'єктивних та суб'єктивних симптомів і підвищити ефективність лікування.

Запропонований спосіб лікування герпетичного стоматиту розроблений та апробований в Українській медичній стоматологічній академії та впроваджений в практику роботи лікарів-стоматологів профільних закладів охорони здоров'я міста та області.